

Ek-1/A
TURK STANDARTLARINA GÖRE TİCARİ KALİTE DENETİMİNE TABİ ÜRÜNLER
Bakliyat

No	GTİP	Madde İsmi	İlgili Standart	Standardın Farklı Uygulanacak Maddesi												
1	0713.31.00.00.19	Diğerleri (Vigna mungo [L.] Hepper veya vignaradiata [L.] wilczek türü fasulyeler)	TS/141 Kuru Fasulye - Mayıs 2008 (T1: Haziran 2009, T2: Nisan 2010, ve T3: Haziran 2012 ve T4: Haziran 2014 dahil)	<p><u>4.3.1 Boy Toleransları</u> Kuru fasulye partilerinde diğer boylardan olan tane karışımı kütlece en çok % 10'dur. Sımf II kuru fasulyelerde boylama isteğe bağlıdır.</p> <p><u>5.1 Numune alma</u> Numune partiden alınır. Parti numarası, çeşidi, sınıfı, boyu, ürün yılı ve ambalajı aynı olan ve bir seferde muayeneye sunulan kuru fasulyeler bir parti sayılır.</p> <p><u>5.1.1 Çuvallardan numune alma</u> Bu madde hükümleri uygulanmaz.</p> <p><u>5.1.2 Büyük ambalajlardan numune alma</u> Kuru fasulye numunesi almak için, Çizelge 3'te belirtilen partiyi oluşturan ambalaj birimlerinin miktarına göre karşılığında gösterilen (n) sayıda ambalaj ayrılır. Muayene ve deney için gereken numuneler bu ambalajlardan alınır. Numune alınmak üzere ayrılacak ambalajlar, parti içerisinde tesadüfi olarak seçilmeli ve bunu yapmak için aşağıdaki sistematik metot kullanılmalıdır:</p> <p>Partiyi oluşturan birim ambalajlar birden başlanarak 1, 2, 3,.....N şeklinde numaralanır. Herhangi bir ambalajdan başlanarak ambalajlar 1, 2, 3,..... şeklinde (N/n=r) kadar sayılır. (N/n) bir tam sayı değilse (r) tam sayıya tamamlanır ve (r) inci ambalaj numune alınmak üzere ayrılır. Sayma ve ayırma işlemine, Çizelge 3'e göre ayrılması gereken ambalaj sayısına erişilinceye kadar devam edilir.</p> <p>Burada; N Parti içerisindeki ambalaj sayısı, n Numune alınmak üzere ayrılacak ambalaj sayısıdır.</p> <p>Çizelge 3 - Numune alınmak üzere ayrılacak ambalaj sayısı</p> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <thead> <tr> <th>Parti Büyüklüğü (N)</th> <th>Ayrılacak Ambalaj Sayısı (n)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>25'e kadar</td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>26 – 150</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>151 – 1200</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>1201 – 35000</td> <td>8</td> </tr> <tr> <td>35001 ve yukarısı</td> <td>13</td> </tr> </tbody> </table> <p>Gerekli görülen durumlarda, ayrılacak ambalaj sayısı arttırılabilir.</p> <p>Ayrılan bu ambalajların her birinin değişik yerlerinden (alt, orta, üst) Çizelge 3'te gösterildiği gibi alınacak ilk kuru fasulye numuneleri bir araya getirilip, iyice karıştırılarak bir paçal numune meydana getirilir. Bu paçal numuneden 500'er gramlık üç takım numune oluşturulur ve mühürlenir. Alınan numunelerden bir takımı Grup Başkanlığında analiz edilmek üzere açılır. Ürünlerin laboratuvar analizinin gerekli görülmesi halinde, kalan iki takım numune açılmaksızın analiz ve şahit numunesi olarak laboratuvara gönderilir. Laboratuvar analizine gerek görülmemesi halinde, kalan numuneler Grup Başkanlığında şahit numuneler olarak muhafaza edilir. Firmanın talebi halinde fazladan alınan bir takım numune firmaya teslim edilir.</p>	Parti Büyüklüğü (N)	Ayrılacak Ambalaj Sayısı (n)	25'e kadar	2	26 – 150	3	151 – 1200	5	1201 – 35000	8	35001 ve yukarısı	13
	Parti Büyüklüğü (N)	Ayrılacak Ambalaj Sayısı (n)														
	25'e kadar	2														
	26 – 150	3														
	151 – 1200	5														
1201 – 35000	8															
35001 ve yukarısı	13															
0713.32.00.00.19	Diğerleri (Küçük kırmızı [Adzuki] fasulye) (Phaseolus veya Vigna Angularis)															
0713.33.90.00.00	Diğerleri (Adi fasulye, beyaz fasulye dahil) (Phaseolus vulgaris)															
0713.39.00.00.19	Diğerleri															
0713.90.00.00.15	Barbunya															

No	GTİP	Madde İsmi	İlgili Standart	Standardın Farklı Uygulanacak Maddesi
				<p>5.1.3 Küçük ambalajların büyük ambalaj içerisinde muayeneye sunulması halinde numune alma</p> <p>5.1.3.1 Numune alınacak büyük ambalajların ayrılması Muayeneye sunulan ve küçük tüketici ambalajlarını ihtiva eden büyük ambalaj sayısı parti büyüklüğü (N) kabul edilerek Çizelge 3'te karşılarında gösterilen miktarda (n) olmak üzere toplam ambalajdan sistematik olarak ayrılır.</p> <p>5.1.3.2 Numune alınmak üzere ayrılan (n) sayıda büyük ambalajdan numune alınacak küçük tüketici ambalajlarının ayrılması Numune alınmak için ayrılan büyük ambalajlardaki küçük tüketici ambalajlarının toplam sayısı parti büyüklüğü (N) kabul edilerek, Çizelge 3'te karşılarında gösterilen sayıda (n) olmak üzere küçük tüketici ambalajı, yukarıda numune alınmak amacı ile ayrılmış olan büyük ambalajların her birinin çeşitli yerlerinden ayrılır. Ayrılan bu küçük tüketici ambalajlarının toplam miktarı 500'er gramlık 3 takım temsili numuneyi oluşturmaya yetecek kadar değilse numune olarak ayrılan küçük tüketici ambalajlarının adedi, bu miktarları oluşturacak kadar artırılır. Ayrılan bu tüketici ambalajları açılarak içindeki kuru fasulyeler bir araya getirilip iyice karıştırılarak bir paçal numune oluşturulur. Elde olunan bu paçal numunedan 500'er gramlık üç takım numune oluşturulur ve mühürlenir. Alınan numunelerden bir takımı Grup Başkanlığında analiz edilmek üzere açılır. Ürünlerin laboratuvar analizinin gerekli görülmesi halinde, kalan iki takım numune açılmaksızın analiz ve şahit numunesi olarak laboratuvara gönderilir. Laboratuvar analizine gerek görülmemesi halinde, kalan numuneler Grup Başkanlığında şahit numuneler olarak muhafaza edilir. Firmanın talebi halinde fazladan alınan bir takım numune firmaya teslim edilir.</p> <p>5.3.1 Rutubet muhtevasının tayini Rutubet muhtevasının tayini TS 1135 ISO 712'ye göre veya daha kısa zamanda sonuç alınan elektriksel iletkenliğe dayalı nem tayin cihazları ile de yapılır. Sonucun Madde 4.2.3'e uygun olup olmadığına bakılır.</p> <p>6 Piyasaya arz Kuru fasulyeler ambalajlı veya dökme olarak piyasaya arz edilir</p> <p>6.3 İşaretleme Kuru fasulye ambalajları üzerine en az aşağıdaki bilgiler okunaklı olarak silinmeyecek ve bozulmayacak şekilde yazılır veya basılır. Ambalajın ağzı açıldığında tekrar kapatılmayacak veya tekrar kapatıldığında kapatıldığı belli olacak şekilde kapatılmalıdır. İthalatçı, ihracatçı, ithalatçı firmalardan en az birinin ticari unvanı veya kısa adı, varsa tescilli markası (sadece yurt dışındaki ithalatçı firmanın ticari unvanı veya kısa adının yazılması durumunda, ambalajlar üzerine "Türk Malı" ibaresinin yazılması); - Bu standardın işaret ve numarası (TS/141 şeklinde); - Malın adı (Kuru fasulye); - Çeşidi; - Sınıfı; - Boyu; - Ürün yılı (beyana tabi); - Üretim bölgesi veya yerel ismi (isteğe bağlı); - Parti, seri veya kod numaralarından en az biri; - Brüt veya net kütlesi (en az, kg veya g); - Büyük ambalajlardaki küçük tüketici ambalajların sayısı ve kütlesi (isteğe bağlı); - Son tüketim tarihi veya raf ömrü. Bu bilgiler Türkçe veya yabancı dillerde yazılabilir. Küçük tüketici ambalajlarında bu bilgilerden işaretleme bilgilerinden malın adı, net kütlesi ve son tüketim tarihinin bulunması yeterlidir.</p>

No	GTİP	Madde İsmi	İlgili Standart	Standardın Farklı Uygulanacak Maddesi												
2	0713.20.00.00.19	Diğerleri (Nohut [garbanzos])	TS/142 Nohut - Nisan 2008 (T1: Mart 2009, ve T2: Nisan 2010 ve T3: Haziran 2014 dahil)	<p><u>1 Kapsam</u> Bu standart, piyasaya kurutulmuş olarak arz edilen nohutları kapsar. Tohumluk, kabuğu soyulmuş ve kırık nohutları kapsamaz.</p> <p>4.3.1 Sınıf Toleransları Bu madde hükümleri uygulanmaz.</p> <p><u>4.3.2 Boy Toleransları</u> Nohut partilerinde diğer boylardan olan tane karışımı kütlece en çok % 10'dur. Sınıf II nohutlarda boylama isteğe bağlıdır.</p> <p><u>5.1 Numune alma</u> Numune partiden alınır. Tipi, sınıfı, boyu, ürün yılı ve ambalajı aynı olan ve bir seferde muayeneye sunulan nohutlar bir parti sayılır.</p> <p><u>5.1.1 Çuvalardan numune alma</u> Bu madde hükümleri uygulanmaz.</p> <p><u>5.1.2 Büyük ambalajlardan numune alma</u> Nohut numunesi almak için, Çizelge 3'te belirtilen partiyi oluşturan ambalaj birimlerinin miktarına göre karşılarında gösterilen (n) sayıda ambalaj ayrılır. Muayene ve deney için gereken numuneler bu ambalajlardan alınır. Numune alınmak üzere ayrılacak ambalajlar, parti içerisinde tesadüfi olarak seçilmeli ve bunu yapmak için aşağıdaki sistematik metot uygulanmalıdır: Partiyi oluşturan birim ambalajlar birden başlanarak 1, 2, 3,.....N şeklinde numaralanır. Herhangi bir ambalajdan başlanarak ambalajlar 1, 2, 3,..... şeklinde (N/n=r) kadar sayılır. (N/n) bir tam sayı değilse (r) tam sayıya tamamlanır ve (r) inci ambalaj numune alınmak üzere ayrılır. Sayma ve ayırma işlemine, Çizelge 3'e göre ayrılması gereken ambalaj sayısına erişilinceye kadar devam edilir. Burada; N Parti içerisindeki ambalaj sayısı, n Numune alınmak üzere ayrılacak ambalaj sayısıdır.</p> <p>Çizelge 3 - Numune alınmak üzere ayrılacak ambalaj sayısı</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Parti Büyüklüğü (N)</th> <th>Ayrılacak Ambalaj Sayısı (n)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>25'e kadar</td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>26 – 150</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>151 – 1200</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>1201 – 35000</td> <td>8</td> </tr> <tr> <td>35001 ve yukarı</td> <td>13</td> </tr> </tbody> </table> <p>Gerekli görülen durumlarda, ayrılacak ambalaj sayısı artırılabilir. Ayrılan bu ambalajların her birinin değişik yerlerinden (alt, orta, üst) Çizelge 3'te gösterildiği gibi alınacak ilk nohut numuneleri bir araya getirilip, iyice karıştırılarak bir paçal numune meydana getirilir. Bu paçal numuneden 500'er gramlık üç takım numune oluşturulur ve mühürlenir. Alınan numunelerden bir takımı Grup Başkanlığında analiz edilmek üzere açılır. Ürünlerin laboratuvar analizinin gerekli görülmesi halinde, kalan iki takım numune açılmaksızın analiz ve şahit numunesi olarak laboratuvara gönderilir. Laboratuvar analizine gerek görülmemesi halinde, kalan numuneler Grup Başkanlığında şahit numuneler olarak muhafaza edilir. Firmanın talebi halinde fazladan alınan bir takım</p>	Parti Büyüklüğü (N)	Ayrılacak Ambalaj Sayısı (n)	25'e kadar	2	26 – 150	3	151 – 1200	5	1201 – 35000	8	35001 ve yukarı	13
Parti Büyüklüğü (N)	Ayrılacak Ambalaj Sayısı (n)															
25'e kadar	2															
26 – 150	3															
151 – 1200	5															
1201 – 35000	8															
35001 ve yukarı	13															

No	GTİP	Madde İsmi	İlgili Standart	Standartın Farklı Uygulanacak Maddesi
				<p>numune firmaya teslim edilir.</p> <p><u>5.1.3 Küçük ambalajların büyük ambalaj içerisinde muayeneye sunulması halinde numune alma</u></p> <p><u>5.1.3.1 Numune alınacak büyük ambalajların ayrılması</u></p> <p>Muayeneye sunulan ve küçük tüketici ambalajlarını ihtiva eden büyük ambalaj sayısı parti büyüklüğü (N) kabul edilerek Çizelge 3'te karşılarında gösterilen miktarda (n) olmak üzere toplam ambalajdan sistematik olarak ayrılır.</p> <p><u>5.1.3.2 Numune alınmak üzere ayrılan (n) sayıda büyük ambalajdan numune alınacak küçük tüketici ambalajlarının ayrılması</u></p> <p>Numune alınmak için ayrılan büyük ambalajlardaki küçük tüketici ambalajlarının toplam sayısı parti büyüklüğü (N) kabul edilerek, Çizelge 3'te karşılarında gösterilen sayıda (n) olmak üzere küçük tüketici ambalajı, yukarıda numune alınmak amacı ile ayrılmış olan büyük ambalajların her birinin çeşitli yerlerinden ayrılır. Ayrılan bu küçük tüketici ambalajlarının toplam miktarı 500'er gramlık 3 takım temsili numuneyi oluşturmaya yetecek kadar değilse numune olarak ayrılan küçük tüketici ambalajlarının adedi, bu miktarları oluşturacak kadar artırılır. Ayrılan bu tüketici ambalajları açılarak içindeki nohutlar bir araya getirilip iyice karıştırılarak bir paçal numune oluşturulur. Elde olunan bu paçal numuneden 500'er gramlık üç takım numune oluşturulur ve mühürlenir. Alınan numunelerden bir takımı Grup Başkanlığında analiz edilmek üzere açılır. Ürünlerin laboratuvar analizinin gerekli görülmesi halinde, kalan iki takım numune açılmaksızın analiz ve şahit numunesi olarak laboratuvara gönderilir. Laboratuvar analizine gerek görülmemesi halinde, kalan numuneler Grup Başkanlığında şahit numuneler olarak muhafaza edilir. Firmanın talebi halinde fazladan alınan bir takım numune firmaya teslim edilir.</p> <p><u>5.3.1 Rutubet Muhtevasının Tayini</u></p> <p>Rutubet muhtevasının tayini TS/42135 ISO/712-24557'ye göre veya daha kısa zamanda sonuç alınan elektriksel iletkenliğe dayalı nem tayin cihazları ile de yapılır. Sonucun Madde 4.2.3'e uygun olup olmadığına bakılır.</p> <p><u>6 Piyasaya arz</u></p> <p>Nohutlar ambalajlı veya dökme olarak piyasaya arz edilir.</p> <p><u>6.2 Ambalajlama</u></p> <p>Ambalajlar, taşıma, muhafaza ve pazarlama süresince nohudu iyi bir şekilde tutacak ve mevzuatına uygun nitelikte yeni, temiz, kuru, kokusuz malzemeden hazırlanmış, ürünü iç ve dış zararlardan koruyabilecek özelliklerde olmalıdır. Ambalaj üzerine gerekli bilgilerin yazımında kullanılacak mürekkep, boya ve etiketlerin yapıştırılmasında kullanılan zamlık, zehirli veya diğer şekillerde insan sağlığına zararlı olmamalıdır. Ambalajda yazılar basılı ise, baskı dış yüzeyde olmalı, ürünle temas etmemelidir.</p> <p>Ambalajlar büyük veya küçük tüketici ambalajları şeklindedir. Küçük tüketici ambalajları net 0,5 kg, 1 kg, 1,5 kg, 2 kg, 3 kg ve 5 kg olmalı, ancak 5 kg'ı geçmemelidir. Küçük tüketici ambalajları, yukarıdaki şartlara uygun daha büyük dış ambalajlara konulabilir. Büyük tüketici ambalajları 10 kg, 25 kg veya 10 kg'ın katları şeklinde olmalı ve net 50 kg'ı geçmemelidir. Her ambalaj veya partide görünen nohutlar o ambalaj veya partideki bütün ürünü temsil etmelidir.</p> <p>Pazar durumuna göre daha farklı ağırlıktaki ambalajlar da hazırlanabilir.</p> <p><u>6.3 İşaretleme</u></p> <p>Nohut ambalajları üzerine en az aşağıdaki bilgiler okunaklı olarak silinmeyecek ve bozulmayacak şekilde yazılır veya basılır. Ambalajın ağız açıldığında tekrar kapatılmayacak veya tekrar kapatıldığında kapatıldığı belli olacak şekilde kapatılmalıdır.</p> <p>— İmalatçı, ihracatçı, ithalatçı firmalardan en az birinin ticari unvanı veya kısa adı, varsa tescilli markası (sadece yurt dışındaki ithalatçı firmanın ticari unvanı veya kısa adının yazılması durumunda, ambalajlar üzerine "Türk Malı" ibaresinin yazılması);</p> <p>— Bu standardın işaret ve numarası (TS/142 şeklinde);</p> <p>— Malın adı (Nohut);</p> <p>— Tipi;</p>

No	GTİP	Madde İsmi	İlgili Standart	Standardın Farklı Uygulanacak Maddesi																																			
				<p>Sınıfı, Boyu, Ürün yılı (beyana tabi), Üretim bölgesi veya yerel ismi (isteğe bağlı), Parti, seri veya kod numaralarından en az biri, Brüt veya net kütlesi (en az kg veya g olarak), Büyük ambalajlardaki küçük tüketici ambalajların sayısı ve kütlesi (isteğe bağlı), Son tüketim tarihi veya raf ömrü. Bu bilgiler Türkçe veya yabancı dillerde yazılabilir. Küçük tüketici ambalajlarında bu bilgilerden işaretleme bilgilerinden malın adı, net kütlesi ve son tüketim tarihinin bulunması yeterlidir.</p>																																			
3	0713.40.00.00.12	Yeşil mercimek	TS/143 Mercimek (Kabuklu ve İç) - Nisan 2008 (T1: Mayıs 2009, T2: Nisan 2010, ve T3: Eylül 2013 ve T4: Haziran 2014 dahil)	<p>4.2.3 Sınıf Özellikleri Mercimeklerin sınıf özellikleri Çizelge 1’de verilen değerlere uygun olmalıdır.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th rowspan="2">Özellikler</th> <th colspan="2">Sınıflar</th> </tr> <tr> <th>I</th> <th>II</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1. Rutubet Miktarı kütlece en çok %</td> <td>14</td> <td>14</td> </tr> <tr> <td>2. Yabancı Madde Miktarı¹ kütlece en çok %</td> <td>0,5</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>3. Kalbur altı Miktarı kütlece en çok % (kabuklu mercimekler için)</td> <td>1</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>4. Bozuk Tane Miktarı kütlece en çok %</td> <td>1</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>5. Kırık Tane Miktarı kütlece en çok %</td> <td>3</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>6. Diğer Çeşitlerden Karışma Oranı kütlece en çok %</td> <td>5</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>7. Kızışmış ve çimlenmiş tane kütlece en çok % (kabuklu mercimekler için)</td> <td>0,2</td> <td>0,5</td> </tr> <tr> <td>8. Kabuğu Soyulmuş Tane kütlece en çok % (kabuklu mercimekler için)</td> <td>1</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>9. Kabuğu Soyulmamış Tane kütlece en çok % (iç mercimekler için)</td> <td>0,2</td> <td>0,5</td> </tr> <tr> <td>10. Toplam Tolerans (Rutubet miktarı hariç) kütlece en çok %</td> <td>9</td> <td>18</td> </tr> </tbody> </table> <p>¹ Ölü böcek miktarı bu değer in % 10’undan fazla olamaz.</p> <p>Çizelge 1 –Sınıf Özellikleri</p> <p>4.3.1 Sınıf Toleransları Bu madde hükümleri uygulanmaz. 5.1 Numune alma Numune partiden alınır. Grubu, çeşidi, sınıfı, boyu (boylanmış ise), ürün yılı ve ambalajı aynı olan ve bir seferde muayeneye sunulan mercimekler bir parti sayılır. 5.1.1 Çuvallardan numune alma</p>	Özellikler	Sınıflar		I	II	1. Rutubet Miktarı kütlece en çok %	14	14	2. Yabancı Madde Miktarı ¹ kütlece en çok %	0,5	1	3. Kalbur altı Miktarı kütlece en çok % (kabuklu mercimekler için)	1	3	4. Bozuk Tane Miktarı kütlece en çok %	1	3	5. Kırık Tane Miktarı kütlece en çok %	3	5	6. Diğer Çeşitlerden Karışma Oranı kütlece en çok %	5	10	7. Kızışmış ve çimlenmiş tane kütlece en çok % (kabuklu mercimekler için)	0,2	0,5	8. Kabuğu Soyulmuş Tane kütlece en çok % (kabuklu mercimekler için)	1	3	9. Kabuğu Soyulmamış Tane kütlece en çok % (iç mercimekler için)	0,2	0,5	10. Toplam Tolerans (Rutubet miktarı hariç) kütlece en çok %	9	18
Özellikler	Sınıflar																																						
	I	II																																					
1. Rutubet Miktarı kütlece en çok %	14	14																																					
2. Yabancı Madde Miktarı ¹ kütlece en çok %	0,5	1																																					
3. Kalbur altı Miktarı kütlece en çok % (kabuklu mercimekler için)	1	3																																					
4. Bozuk Tane Miktarı kütlece en çok %	1	3																																					
5. Kırık Tane Miktarı kütlece en çok %	3	5																																					
6. Diğer Çeşitlerden Karışma Oranı kütlece en çok %	5	10																																					
7. Kızışmış ve çimlenmiş tane kütlece en çok % (kabuklu mercimekler için)	0,2	0,5																																					
8. Kabuğu Soyulmuş Tane kütlece en çok % (kabuklu mercimekler için)	1	3																																					
9. Kabuğu Soyulmamış Tane kütlece en çok % (iç mercimekler için)	0,2	0,5																																					
10. Toplam Tolerans (Rutubet miktarı hariç) kütlece en çok %	9	18																																					
	0713.40.00.00.13	Kırmızı mercimek																																					

No	GTİP	Madde İsmi	İlgili Standart	Standardın Farklı Uygulanacak Maddesi												
				<p>Bu madde hükümleri uygulanmaz.</p> <p><u>5.1.2 Büyük ambalajlardan numune alma</u></p> <p>Mercimek numunesi almak için, Çizelge 3'te belirtilen partiyi oluşturan ambalaj birimlerinin miktarına göre karşılarında gösterilen (n) sayıda ambalaj ayrılır. Muayene ve deney için gereken numuneler bu ambalajlardan alınır. Numune alınmak üzere ayrılacak ambalajlar, parti içerisinde tesadüfi olarak seçilmeli ve bunu yapmak için aşağıdaki sistematik metot uygulanmalıdır:</p> <p>Partiyi oluşturan birim ambalajlar birden başlanarak 1, 2, 3,.....N şeklinde numaralanır. Herhangi bir ambalajdan başlanarak ambalajlar 1, 2, 3,..... şeklinde (N/n=r) kadar sayılır. (N/n) bir tam sayı değilse (r) tam sayıya tamamlanır ve (r) inci ambalaj numune alınmak üzere ayrılır. Sayma ve ayırma işlemine, Çizelge 3'e göre ayrılması gereken ambalaj sayısına erişilinceye kadar devam edilir.</p> <p>Burada;</p> <p>N Parti içerisindeki ambalaj sayısı,</p> <p>n Numune alınmak üzere ayrılacak ambalaj sayısıdır.</p> <p>Çizelge 3 - Numune alınmak üzere ayrılacak ambalaj sayısı</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Parti Büyüklüğü (N)</th> <th>Ayrılacak Ambalaj Sayısı (n)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>25'e kadar</td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>26 – 150</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>151 – 1200</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>1201 – 35000</td> <td>8</td> </tr> <tr> <td>35001 ve yukarısı</td> <td>13</td> </tr> </tbody> </table> <p>Gerekli görülen durumlarda, ayrılacak ambalaj sayısı arttırılabilir.</p> <p>Ayrılan bu ambalajların her birinin değişik yerlerinden (alt, orta, üst) Çizelge 3'te gösterildiği gibi alınacak ilk mercimek numuneleri bir araya getirilip, iyice karıştırılarak bir paçal numune meydana getirilir. Bu paçal numuneden 500'er gramlık üç takım numune oluşturulur ve mühürlenir. Alınan numunelerden bir takımı Grup Başkanlığında analiz edilmek üzere açılır. Ürünlerin laboratuvar analizinin gerekli görülmesi halinde, kalan iki takım numune açılmaksızın analiz ve şahit numunesi olarak laboratuvara gönderilir. Laboratuvar analizine gerek görülmemesi halinde, kalan numuneler Grup Başkanlığında şahit numuneler olarak muhafaza edilir. Firmanın talebi halinde fazladan alınan bir takım numune firmaya teslim edilir.</p> <p><u>5.1.3 Küçük ambalajların büyük ambalaj içerisinde muayeneye sunulması halinde numune alma</u></p> <p><u>5.1.3.1 Numune alınacak büyük ambalajların ayrılması</u></p> <p>Muayeneye sunulan ve küçük tüketici ambalajlarını ihtiva eden büyük ambalaj sayısı parti büyüklüğü (N) kabul edilerek Çizelge 3'te karşılarında gösterilen miktarda (n) olmak üzere toplam ambalajdan sistematik olarak ayrılır.</p> <p><u>5.1.3.2 Numune alınmak üzere ayrılan (n) sayıda büyük ambalajdan numune alınacak küçük tüketici ambalajlarının ayrılması</u></p> <p>Numune alınmak için ayrılan büyük ambalajlardaki küçük tüketici ambalajlarının toplam sayısı parti büyüklüğü (N) kabul edilerek, Çizelge 3'te karşılarında gösterilen sayıda (n) olmak üzere küçük tüketici ambalajı, yukarıda numune alınmak amacı ile ayrılmış olan büyük ambalajların her birinin çeşitli yerlerinden ayrılır. Ayrılan bu küçük tüketici ambalajlarının toplam miktarı 500'er gramlık 3 takım temsili numuneyi oluşturmaya yetecek kadar değilse numune olarak ayrılan küçük tüketici ambalajlarının adedi, bu miktarları oluşturacak kadar artırılır. Ayrılan bu tüketici ambalajları açılarak içindeki mercimekler bir araya getirilip iyice karıştırılarak bir paçal numune oluşturulur. Elde olunan bu paçal numuneden 500'er</p>	Parti Büyüklüğü (N)	Ayrılacak Ambalaj Sayısı (n)	25'e kadar	2	26 – 150	3	151 – 1200	5	1201 – 35000	8	35001 ve yukarısı	13
Parti Büyüklüğü (N)	Ayrılacak Ambalaj Sayısı (n)															
25'e kadar	2															
26 – 150	3															
151 – 1200	5															
1201 – 35000	8															
35001 ve yukarısı	13															

No	GTİP	Madde İsmi	İlgili Standart	Standardın Farklı Uygulanacak Maddesi
				<p>gramlık üç takım numune oluşturulur ve mühürlenir. Alınan numunelerden bir takımı Grup Başkanlığında analiz edilmek üzere açılır. Ürünlerin laboratuvar analizinin gerekli görülmesi halinde, kalan iki takım numune açılmaksızın analiz ve şahit numunesi olarak laboratuvara gönderilir. Laboratuvar analizine gerek görülmemesi halinde, kalan numuneler Grup Başkanlığında şahit numuneler olarak muhafaza edilir. Firmanın talebi halinde fazladan alınan bir takım numune firmaya teslim edilir.</p> <p><u>5.3.1 Rutubet Muhtevasının Tayini</u> Rutubet muhtevasının tayini TS/4135 ISO/712-24557'ye göre veya daha kısa zamanda sonuç alınan elektriksel iletkenliğe dayalı nem tayin cihazları ile yapılır. Sonucun Madde 4.2.3'e uygun olup olmadığına bakılır.</p> <p><u>5.3.3 Cilalanmış iç mercimeklerde kullanılan bitkisel yağların özelliklerinin tayini</u> Cilalanmış iç mercimeklerde gerektiğinde toplam yağ miktarı TS 765'e ve gerektiğinde cinsinin tayini TS 342 ve TS 894'e göre yapılır ve sonuçların Madde 4.2.1'e uygun olup olmadığına bakılır.</p> <p><u>6.2 Ambalajlama</u> Ambalajlar, taşıma ve pazarlama süresince mercimeği iyi bir şekilde muhafaza edecek ve ürünü iç ve dış zararlardan koruyabilecek özelliklerde, mevzuatına uygun nitelikte yeni, temiz, kuru, kokusuz malzemeden hazırlanmış olmalıdır. Ambalaj üzerine gerekli bilgilerin yazımında kullanılacak mürekkep, boya ve etiketlerin yapıştırılmasında kullanılan zambak, insan sağlığına zararlı olmamalıdır. Bilgiler ambalaj üzerine baskı tekniği ile yazılıyorsa, baskı dış yüzeyde olmalı, ürünle temas etmemelidir. 10 kg'a kadar (10 kg dâhil) olan ambalajlar küçük tüketici ambalajları, 10 kg'dan büyük ambalajlar ise büyük tüketici ambalajlarıdır. Büyük ambalajlar net 50 kg'ı geçmemelidir. Pazar durumuna göre daha farklı ağırlıktaki ambalajlar da hazırlanabilir. Her ambalaj veya partide görünen mercimekler o ambalaj veya partideki bütün ürünü temsil etmelidir.</p> <p><u>6.3 İşaretleme</u> Mercimek ambalajları üzerine en az aşağıdaki bilgiler okunaklı olarak silinmeyecek ve bozulmayacak şekilde yazılır veya basılır. Ambalaj, ağzı açıldığında tekrar kapatılmayacak veya tekrar kapatıldığında kapatıldığı belli olacak şekilde kapatılmalıdır. — İmalatçı, ihracatçı, ithalatçı firmalardan en az birinin ticari unvanı veya kısa adı, varsa tescilli markası (sadece yurt dışındaki ithalatçı firmanın ticari unvanı veya kısa adının yazılması durumunda, ambalajlar üzerine "Türk Malı" ibaresinin yazılması), — Bu standardın işaret ve numarası (TS/143 şeklinde), — Malın adı (Mercimek), — Çeşidi, — Sınıfı, — Boyu (boylanmışsa), — Ürün yılı (beyana tabi), — Üretim bölgesi veya yerel ismi (isteğe bağlı), — Parti, seri veya kod numaralarından en az biri, — Brüt veya net kütlesi (en az, kg veya g), — Büyük ambalajlardaki küçük tüketici ambalajlarının sayısı ve kütlesi (isteğe bağlı), — Son tüketim tarihi veya raf ömrü. Bu bilgiler Türkçe veya yabancı dillerde yazılabilir. Küçük tüketici ambalajlarında bu bilgilerden işaretleme bilgilerinden malın adı, net kütlesi ve son tüketim tarihinin bulunması yeterlidir.</p>

No	GTİP	Madde İsmi	İlgili Standart	Standartın Farklı Uygulanacak Maddesi																				
4	0713.40.00.00.19	Diğerleri	TS/4201 Sarı Mercimek (Kara Mercimek İçi) - Mart 2012	<p><u>3.2 Kusurlu Tane</u> Olgunlaşmamış, kısmen böcek yenikli, büzüşmüş, gelişme hatası olan sarı mercimek taneleridir.</p> <p><u>3.5 Yabancı Madde</u> Sarı mercimek taneleri arasında bulunan kendinden başka maddeler ile 3 mm'lik yuvarlak delikli elek altına geçen mercimek tane ve parçaları da dahil olmak üzere her türlü madde.</p> <p><u>3.7 Diğer Çeşitlerden Taneler:</u> Diğer çeşitlerden taneler, sarı mercimekler arasında bulunan diğer fiğ ve mercimek türlerine ve bunların çeşitlerine ait tanelerle bunların kabuklarından ayrılmış içleridir.</p> <p><u>3.8 Ürün Yılı</u> Sarı mercimeklerin hasat edildikleri yıldır. İçinde bulunulan yıl elde olunan mercimekler ile daha önceki yıl veya yıllarda elde olunan mercimekler birbirine karıştırılmaz.</p> <p>Not- İçinde bulunulan yıldan daha önceki yıllara ait ürün, bayatlamış, genellikle parlak rengini yitirerek mat bir renk almış, buruşukluğu artmış olma nitelikleri ile içinde bulunulan yıl ürününden ayırt edilir.</p> <p><u>4.1.1 Duyusal ve Fiziksel Özellikler</u> Sarı mercimeklerin duyuşsal ve fiziksel özellikleri Çizelge 1'de verilen değerlere uygun olmalıdır. Çizelge 1 - Sarı Mercimeklerin Duyusal ve Fiziksel Özellikleri</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Özellik</th> <th>Değer</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Renk ve görünüş</td> <td>Bütün, sağlam ve kendine has sarı renkte olmalı, gözle görülebilir küf içermemelidir.</td> </tr> <tr> <td>Tat ve koku</td> <td>Yabancı tat ve koku ihtiva etmemelidir.</td> </tr> <tr> <td>Yabancı madde miktarı (kütlece) en çok</td> <td>% 1,5</td> </tr> <tr> <td>Rutubet miktarı (kütlece), en çok</td> <td>% 14</td> </tr> <tr> <td>Toplam kusurlu tane (kütlece), en çok</td> <td>% 5</td> </tr> <tr> <td>Kabuğu soyulmamış tane (kütlece), en çok</td> <td>% 3</td> </tr> <tr> <td>Bitkisel yağ (kütlece) en çok, (m/m)%</td> <td>Sarı mercimekler, cilalanmak (parlatılmak) maksadıyla standardına uygun bir yemeklik bitkisel sıvı yağ ile % 2,5 oranını geçmemek şartıyla muamele edilebilir. Bitkisel yemeklik yağ dışında bir yağ ile muamele edilemez.</td> </tr> <tr> <td>Canlı veya ölü böcek ve böcek parçaları</td> <td>Bulunmamalı</td> </tr> <tr> <td>Diğer çeşitlerden taneler, en çok</td> <td>% 3</td> </tr> </tbody> </table> <p><u>5.1 Numune Alma</u> Numune partiden alınır. Ambalajları aynı olan ve bir seferde muayeneye sunulan sarı mercimekler bir parti sayılır.</p> <p><u>5.1.1 Büyük ambalajlardan numune alma</u> Sarı mercimek numunesi almak için, Çizelge 3'de belirtilen partiyi oluşturan ambalaj birimlerinin miktarına göre karşılığında gösterilen (n) sayıda ambalaj ayrılır. Muayene ve deney için gereken numuneler bu ambalajlardan alınır. Numune alınmak üzere ayrılacak ambalajlar, parti içerisinde tesadüfi olarak seçilmeli ve bunu yapmak için aşağıdaki sistematik metot uygulanmalıdır:</p>	Özellik	Değer	Renk ve görünüş	Bütün, sağlam ve kendine has sarı renkte olmalı, gözle görülebilir küf içermemelidir.	Tat ve koku	Yabancı tat ve koku ihtiva etmemelidir.	Yabancı madde miktarı (kütlece) en çok	% 1,5	Rutubet miktarı (kütlece), en çok	% 14	Toplam kusurlu tane (kütlece), en çok	% 5	Kabuğu soyulmamış tane (kütlece), en çok	% 3	Bitkisel yağ (kütlece) en çok, (m/m)%	Sarı mercimekler, cilalanmak (parlatılmak) maksadıyla standardına uygun bir yemeklik bitkisel sıvı yağ ile % 2,5 oranını geçmemek şartıyla muamele edilebilir. Bitkisel yemeklik yağ dışında bir yağ ile muamele edilemez.	Canlı veya ölü böcek ve böcek parçaları	Bulunmamalı	Diğer çeşitlerden taneler, en çok	% 3
Özellik	Değer																							
Renk ve görünüş	Bütün, sağlam ve kendine has sarı renkte olmalı, gözle görülebilir küf içermemelidir.																							
Tat ve koku	Yabancı tat ve koku ihtiva etmemelidir.																							
Yabancı madde miktarı (kütlece) en çok	% 1,5																							
Rutubet miktarı (kütlece), en çok	% 14																							
Toplam kusurlu tane (kütlece), en çok	% 5																							
Kabuğu soyulmamış tane (kütlece), en çok	% 3																							
Bitkisel yağ (kütlece) en çok, (m/m)%	Sarı mercimekler, cilalanmak (parlatılmak) maksadıyla standardına uygun bir yemeklik bitkisel sıvı yağ ile % 2,5 oranını geçmemek şartıyla muamele edilebilir. Bitkisel yemeklik yağ dışında bir yağ ile muamele edilemez.																							
Canlı veya ölü böcek ve böcek parçaları	Bulunmamalı																							
Diğer çeşitlerden taneler, en çok	% 3																							

No	GTİP	Madde İsmi	İlgili Standart	Standardın Farklı Uygulanacak Maddesi												
				<p>Partiyi oluşturan birim ambalajlar birden başlanarak 1, 2, 3,.....N şeklinde numaralanır. Herhangi bir ambalajdan başlanarak ambalajlar 1, 2, 3,..... şeklinde ($N/n=r$) kadar sayılır. (N/n) bir tam sayı değilse (r) tam sayıya tamamlanır ve (r) inci ambalaj numune alınmak üzere ayrılır. Sayma ve ayırma işlemine, Çizelge 3'e göre ayrılması gereken ambalaj sayısına erişilinceye kadar devam edilir. Burada;</p> <p>N Parti içerisindeki ambalaj sayısı,</p> <p>n Numune alınmak üzere ayrılacak ambalaj sayısıdır.</p> <p>Çizelge 3 - Numune alınmak üzere ayrılacak ambalaj sayısı</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Parti Büyüklüğü (N)</th> <th>Ayrılacak Ambalaj Sayısı (n)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>25'e kadar</td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>26 – 150</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>151 – 1200</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>1201 – 35000</td> <td>8</td> </tr> <tr> <td>35001 ve yukarısı</td> <td>13</td> </tr> </tbody> </table> <p>Gerekli görülen durumlarda, ayrılacak ambalaj sayısı artırılabilir.</p> <p>Ayrılan bu ambalajların her birinin değişik yerlerinden (alt, orta, üst) Çizelge 3'te gösterildiği gibi alınacak ilk sarı mercimek numuneleri bir araya getirilip, iyice karıştırılarak bir paçal numune meydana getirilir. Bu paçal numuneden 500'er gramlık üç takım numune oluşturulur ve mühürlenir. Alınan numunelerden bir takımı Grup Başkanlığında analiz edilmek üzere açılır. Ürünlerin laboratuvar analizinin gerekli görülmesi halinde, kalan iki takım numune açılmaksızın analiz ve şahit numunesi olarak laboratuvara gönderilir. Laboratuvar analizine gerek görülmemesi halinde, kalan numuneler Grup Başkanlığında şahit numuneler olarak muhafaza edilir. Firmanın talebi halinde fazladan alınan bir takım numune firmaya teslim edilir.</p> <p><u>5.1.2 Küçük ambalajların büyük ambalaj içerisinde muayeneye sunulması hâlinde numune alma</u></p> <p><u>5.1.2.1 Numune alınacak büyük ambalajların ayrılması</u></p> <p>Muayeneye sunulan ve küçük tüketici ambalajlarını ihtiva eden büyük ambalaj sayısı parti büyüklüğü (N) kabul edilerek Çizelge 3'te karşılarında gösterilen miktarda (n) olmak üzere toplam ambalajdan sistematik olarak ayrılır.</p> <p><u>5.1.2.2 Numune alınmak üzere ayrılan (n) sayıda büyük ambalajdan numune alınacak küçük tüketici ambalajlarının ayrılması</u></p> <p>Numune alınmak için ayrılan büyük ambalajlardaki küçük ambalajların toplam sayısı parti büyüklüğü (N) kabul edilerek, Çizelge 3'te karşılarında gösterilen sayıda (n) olmak üzere küçük tüketici ambalajı, yukarıda numune alınmak amacı ile ayrılmış olan büyük ambalajların her birinin çeşitli yerlerinden ayrılır. Ayrılan bu küçük ambalajların toplam miktarı 500'er gramlık 3 takım temsilî numuneyi oluşturmaya yetecek kadar değilse numune olarak ayrılan küçük ambalajların adedi, bu miktarları oluşturacak kadar artırılır. Ayrılan bu tüketici ambalajları açılarak içindeki mercimekler bir araya getirilip iyice karıştırılarak bir paçal numune oluşturulur. Elde edilen bu paçal numuneden 500'er gramlık üç takım numune oluşturulur ve mühürlenir. Alınan numunelerden bir takımı Grup Başkanlığında analiz edilmek üzere açılır. Ürünlerin laboratuvar analizinin gerekli görülmesi halinde, kalan iki takım numune açılmaksızın analiz ve şahit numunesi olarak laboratuvara gönderilir. Laboratuvar analizine gerek görülmemesi halinde, kalan numuneler Grup Başkanlığında şahit numuneler olarak muhafaza edilir. Firmanın talebi halinde fazladan alınan bir takım numune firmaya teslim edilir.</p> <p><u>5.2.2 Duyusal ve Fiziksel Muayene</u></p> <p>Duyusal ve fiziksel muayene aşağıdaki yöntemle göre bakılarak, elle incelenerek, koklanarak, tadılarak, ölçülerek yapılır ve</p>	Parti Büyüklüğü (N)	Ayrılacak Ambalaj Sayısı (n)	25'e kadar	2	26 – 150	3	151 – 1200	5	1201 – 35000	8	35001 ve yukarısı	13
Parti Büyüklüğü (N)	Ayrılacak Ambalaj Sayısı (n)															
25'e kadar	2															
26 – 150	3															
151 – 1200	5															
1201 – 35000	8															
35001 ve yukarısı	13															

No	GTİP	Madde İsmi	İlgili Standart	Standardın Farklı Uygulanacak Maddesi
				<p>sonucun Madde 4.1.1'e uygun olup olmadığına bakılır.</p> <p>Yabancı madde, kusurlu tane ve kabuğu soyulmamış tane tayini için alınan 100 g mercimek numunesi 0,1 g duyarlılıklı terazide tartılır. Tartılan numune beyaz renkli, düz bir zemin üzerine yayılır. Gözle incelenerek, yabancı madde, kusurlu tane ve kabuğu soyulmamış tane elle ve bir analiz penci yardımı ile ayrılarak ayrı gruplar halinde tartılır ve sonuçlar kaydedilir. Ayrıca arta kalan numune TS/ISO/3310-2'ye uygun ve elek göz açıklığı 3 mm olan yuvarlak delikli elekten, TS/3479/ISO 2591-1'deki yöntemler uygulanarak geçirilir. Elekten geçen mercimek tane ve parçaları 0,1 g duyarlılıklı terazide tartılarak kaydedilir.</p> <p>Elde edilen tartım sonuçları aşağıdaki bağıntı ile ayrı ayrı hesaplanır.</p> $\frac{n}{N} \times 100$ <p>Burada;</p> <p>N: Deneysel numunesinin miktarı, gr n: Ayrı ayrı olmak üzere yabancı madde, kusurlu tane, kabuğu soyulmamış tane ve 3 mm'lik elek altına geçen mercimek tane ve parçaları, gr'dır.</p> <p>Sonuçların Madde 4.1.1'e uygun olup olmadığına bakılır.</p> <p>5.3.1 Rutubet muhtevasının tayini Rutubet muhtevasının tayini TS EN ISO 712'ye göre veya daha kısa zamanda sonuç alınan elektriksel iletkenliğe dayalı nem tayin cihazları ile yapılır ve sonucun Madde 4.1.1'e uygun olup olmadığına bakılır.</p> <p>5.3.2 Bitkisel Yağ Muhtevası Tayini Cilalanmış sarı mercimeklerde gerektiğinde toplam yağ miktarı TS/765'e ve gerektiğinde cinsinin tayini TS/342 ve TS/894'e göre yapılır ve sonuçların Madde 4.1.1'e uygun olup olmadığına bakılır.</p> <p>5.3.3 Mineral Yağ Tayini Mineral yağ aranması, gerektiğinde TS/5039'a göre yapılır ve standardın 8 no'lu işleminin sonunda çözücü buharlaştırıldıktan sonra kristalleştiricide parafin mumu kalıp kalmadığı kontrol edilir ve sonucun Madde 4.1.1'e uygun olup olmadığına bakılır.</p> <p>6 Piyasaya Arz Sarı mercimekler ambalajlı veya dökme olarak piyasaya arz edilir.</p> <p>6.2 Ambalajlama Ambalajlar, taşıma, muhafaza ve pazarlama süresince sarı mercimeği iyi bir şekilde tutacak ve mevzuatına uygun nitelikte yeni, temiz, kuru, kokusuz malzemeden hazırlanmış, ürünü iç ve dış zararlardan koruyabilecek özelliklerde olmalıdır. Ambalaj üzerine gerekli bilgilerin yazımında kullanılacak mürekkep, boya ve etiketlerin yapıştırılmasında kullanılan zambak, insan sağlığına zararlı olmamalıdır. Ambalajda yazılar basılı ise, baskı dış yüzeyde olmalı, ürünle temas etmemelidir. Ambalajlar büyük veya küçük tüketici ambalajları şeklindedir. Küçük tüketici ambalajları 10 kg'ı geçmemelidir. Küçük tüketici ambalajları, yukarıdaki şartlara uygun daha büyük dış ambalajlara konulabilir. 10 kg'dan büyük ambalajlar, büyük tüketici ambalajları olarak kabul edilir. Her ambalaj veya partide görünen sarı mercimekler o ambalaj veya partideki bütün ürünü temsil etmelidir.</p> <p>6.3 İşaretleme Sarı mercimek ambalajları üzerine en az aşağıdaki bilgiler okunaklı olarak silinmeyecek ve bozulmayacak şekilde yazılır veya basılır. Ambalajın ağzı açıldığında tekrar kapatılmamalı veya tekrar kapatıldığında açılıp kapatıldığı belli olmalıdır.</p> <p>- İmalatçı, ihracatçı, ithalatçı firmalardan en az birinin ticari unvanı veya kısa adı, varsa tescilli markası (sadece yurt dışındaki ithalatçı firmanın ticari unvanı veya kısa adının yazılması durumunda, ambalajlar üzerine "Türk Malı")</p>

No	GTİP	Madde İsmi	İlgili Standart	Standardın Farklı Uygulanacak Maddesi
				<p>ibaresinin yazılması),</p> <ul style="list-style-type: none">- Bu standardın işaret ve numarası (TS/4201),- Ürün adı (Sarı mercimek),- Ürün yılı (beyana tabi),- Üretim bölgesi veya yerel ismi (isteğe bağlı),- Parti, seri veya kod numaralarından en az biri,- Brüt veya net kütlesi (en az kg veya g olarak),- Büyük ambalajlardaki küçük tüketici ambalajlarının sayısı ve kütlesi (isteğe bağlı),- Son tüketim tarihi veya raf ömrü. <p>Bu bilgiler Türkçe veya yabancı dillerde yazılabilir. Küçük tüketici ambalajlarında ürünün adı, net kütlesi ve firmaca tavsiye edilen son tüketim tarihinin bulunması yeterlidir.</p>